

ПІДРОБІТОК ДЛЯ СТУДЕНТСТВА ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**Зайцев О.В.**

к.е.н., доцент кафедри фінансів і підприємництва,
Сумський державний університет, м. Суми, Україна.

o.zaitsev@finance.sumdu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0001-8292-4079>

Дворянова Т.В.

студент,

Сумський державний університет, м. Суми, Україна.

dvoryanova.tetianka@gmail.com

У статті звертається увага на загальне українське студентство денної форми навчання, які хочуть поєднувати своє навчання у вищому навчальному закладі з тимчасовою нетривалою оплачуваною роботою. Тобто, розглядається ситуація, коли студент денної форми навчання, який має основним видом своєї діяльності процес навчання у вищому навчальному закладі, має бажання тимчасово або одноразово виконувати певні види роботи з метою отримання доходу. Для студента така робота є не основним видом діяльності, а таким видом діяльності, що може відбуватися виключно у його позанавчальний час. Іншими словами, наше дослідження розглядає поточні можливості праці для студентів денної (стаціонарної) форми навчання у вільний від їхнього навчання час – у позанавчальний час. Ця стаття про стан можливостей та напрямки організації тимчасового працевлаштування з отриманням плати за виконану роботу для студентів денної форми навчання. У статті досліджено, що близько 90-99 % студентів денної форми навчання не мають можливості покращити своє матеріальне становище шляхом оформлення на оплачувану роботу у навчальному закладі, де вони навчаються. Дослідження, що представлено у статті, показало, що в Україні нараховується від 500 до 600 тис. студентів денної форми навчання, які не мають підприємницько-організованої можливості швидкого та надійного тимчасового підробітку. Кожний студент шукає можливість тимчасового підробітку самотужки та індивідуально поза межами свого навчального закладу. Пропонується створення такої підприємницької структури, яка, з одного боку, відслідковує, збирає та акумулює в собі заявки від юридичних та фізичних осіб щодо певних тимчасових видів роботи, а з іншого боку, формує свою базу даних із числа студентів, що бажають попрацювати за оплату. Мова йде про підпорядковану навчальному закладу сервісну підприємницьку структуру. В Україні такі структури – рідке явище. Отже, на думку авторів, подальший розвиток досліджень у напрямку організації студентського підробітку включає розроблення підприємницьких заходів щодо створення зазначених вище сервісних структур під впорядкуванням безпосередньо навчального закладу, в якому навчається студент.

Ключові слова: підробіток, студент, університет, роботодавець, навчання, підприємництво.

DOI: 10.21272/1817-9215.2020.4-6

ВСТУП

В статті 43 Конституції України зазначено, що кожен громадянин України, а отже тому й кожен студент, якщо він громадянин України, має право на працю також й у період його навчання. У Кодексі законів про працю України у главі XIV йде мова про трудові відносини щодо осіб, які поєднують працю з навчанням [1]. У главі XIV мова йде про студентів, які вже працюють та поєднують свою офіційно оформлену працю із заочною або вечірньою формами навчання. Це той випадок, коли поєднується робота із навчанням. Ми маємо за мету дослідження випадок, коли молода людина-студент навпаки, хоче поєднувати своє навчання у вищому навчальному закладі з тимчасовою нетривалою оплачуваною роботою. Тобто, розглядається ситуація, коли студент денної форми навчання, навпаки, має основним видом своєї діяльності процес навчання у вищому навчальному закладі, а його праця з метою отримання доходу є для нього не основним видом діяльності, а таким видом діяльності, що може відбуватися виключно у його позанавчальний час. Іншими словами, наше дослідження розглядає можливості праці для студентів денної (стаціонарної) форми навчання у вільний від їхнього навчання час – у позанавчальний час. Ця стаття про стан можливостей та організації тимчасового працевлаштування з отриманням плати за виконану роботу для студентів денної форми навчання.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Закон України «Про вищу освіту» [2] у статті 62 говорить про права осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, а саме: «Особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на: 1) вибір форми навчання під час вступу до закладу вищої освіти; 2) ... 3) трудову діяльність у позанавчальний час; ...» [2]. Отже, якщо студент здійснив «вибір форми навчання під час вступу до закладу вищої освіти» на користь денної форми навчання, скориставшись нормою підпункту 1), то студент має право на «трудова діяльність у позанавчальний час», про що й говорить підпункт 3), бо підпункти 1) та 3) застосовуються паралельно, застосовуються одночасно, застосовуються так, що при застосуванні не виключають один одного. Таким чином, особи, які навчаються в українських вищих навчальних закладах різних рівнів за денною формою навчання, мають право на трудову діяльність у позанавчальний час. Отже, будь-який студент денної форми навчання (чи то бюджетник, чи то платний контрактник) може офіційно влаштуватися на роботу у позанавчальний час. Статей у фахових виданнях України щодо проблем студентського підробітку нами не знайдено. Існують публікації на сайтах та порталах Інтернет та в соціальних мережах, що носять рекламний характер. І ще одна особливість. Всі роботодавці, що пропонують тимчасову роботу, в тому числі і для студентства, не мають контактів із навчальними закладами, де навчаються студенти. Тобто, студент організовує свій підробіток самостійно та самотужки, що створює для нього багато непередбачених перешкод.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

З одного боку часткова трудова зайнятість студента залежить від кількості вільного часу, що регламентується умовами його навчального графіку та його здібностями. З іншого боку – вимогами працедавця, які не завжди вкладаються у часові можливості студента.

А ще існує і третій бік проблеми. Студентство вищих навчальних закладів, як правило, це молоді люди віком від 17 до 23 років, що ще не мають власного трудового досвіду. Доречною, на наше переконання, була б пропозиція створити підприємницьку структуру, що допомагала б студенту денної форми навчання знайти роботу і грамотно оформити свої відносини з роботодавцем. Доречно було б створити агентство, що стало б посередником між студентами і компаніями-роботодавцями, охоплюючи всі аспекти їх взаємовідносин. І останнє та найважливіше. Дійсно, такі агенції існують, але вони самостійні суб'єкти господарювання. На наше переконання така сервісна підприємницька агенція повинна працювати під поточним наглядом і оперативним контролем навчального закладу, в якому навчається студент.

НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Звернемо увагу на місце працевлаштування студента, а це може бути як юридична так і фізична особа. Тобто, з'ясуємо, де фактично міг працювати студент денної форми навчання. Місця працевлаштування студента стаціонару можемо поділити на два блоки. **Перший блок** – трудова діяльність у службах та у підрозділах навчального закладу, в якому навчається студент денної форми навчання. **Другий блок** – робота поза межами навчального закладу, в якому студент навчається. Розглянемо ці блоки детальніше.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Перший блок. Студент має право, разом із навчанням у своєму навчальному закладі, також і працювати в ньому. В цьому блоці піде мова про види робіт, що може запропонувати навчальний заклад студенту денної форми навчання із переліку робіт, що вказані у Статуті навчального закладу. Цілком зрозуміло, що далеко не всі види діяльності, що перелічені у Статуті навчального закладу, мають право виконувати, або можуть виконувати студенти цього закладу. Студент денної форми навчання може

виконувати лише окремі, певні види робіт, що входять до напрямків статутної діяльності навчального закладу. Дослідимо перелік таких робіт.

Перший і основний **напрямок діяльності** будь-якого навчального закладу – провадження освітньої діяльності. Освітню діяльність мають право проводити фахівці відповідної кваліфікації, а студенти такої кваліфікації ще не мають. Але, студент може бути оформленим на роботу, що відноситься до напрямку освітньої діяльності, у якості допоміжного персоналу (лаборант, наладчик, асистент тощо), що виконує роботи з підготовки обладнання до проведення чи під час проведення окремих практичних чи лабораторних занять. Така можливість теоретично існує, але практично побачити на такій посаді студента денної форми навчання – рідкість. Це тому, що така штатна посада є рідкістю, бо будь-якому викладачу доручається виконувати такі роботи в межах його посадових обов'язків.

Другий і також основний для ВНЗ **напрямок діяльності** – проведення наукових досліджень. У порівнянні з іншими напрямками цей напрямок надає найбільше можливостей щодо тимчасового студентського підробітку. Участь студентства у науково-дослідних роботах досить поширена у вищих навчальних закладах України. Саме напрямком залучення студентів до проведення НДР складає більшу частину із складу загальної кількості студентів, що тимчасово працюють та отримують за це оплату у своєму ВНЗ у позанавчальний час.

Інформація про грошові надходження будь-якої фізичної особи є конфіденційною і тому у публічний доступ не попадає. Отже, проведемо власне аналітичне дослідження під кутом зору: скільки студентів із кількості тих, що беруть участь у наукових дослідженнях, отримують за свою науково-дослідницьку діяльність заробітну плату чи грошову винагороду.

До загальної кількості студентів, які беруть участь у наукових дослідженнях, включаються студенти, що: 1) беруть участь у предметних олімпіадах; 2) беруть участь у конкурсах як всередині ВНЗ так і у всеукраїнських або міжнародних конкурсах науково-дослідних, дипломних і магістерських робіт; 3) беруть участь в наукових і творчих гуртках та в студентських науково-дослідних лабораторіях, що створені вищим навчальним закладом; 4) беруть участь у формі публікацій тез та виступів на всеукраїнських та міжнародних конференціях; 5) беруть участь у публікаціях статей у фахових та інших виданнях як України так і інших країн; 6) беруть участь у написанні колективних наукових монографій; 7) беруть участь у роботі студентських конструкторських, проектних, технологічних, науково-інформаційних, технічного перекладу, економічних і інших формуваннях; 8) беруть участь у виконанні держбюджетної та госпдоговірної наукової тематики в наукових підрозділах університету, в роботах, які виконуються на контрактній основі, та в роботах передбачених індивідуальними планами науково-педагогічних працівників, які виконуються на кафедрах і в наукових підрозділах університету; 9) виконують індивідуальну роботу або роботу у складі творчих колективів при виконанні наукових досліджень в рамках вітчизняних або міжнародних проектів, грантів тощо.

Із наведеного вище переліку лише два останні напрямки 8), 9) можуть бути віднесені до таких, участь студентів в яких може оплачуватися.

Всі інші, перші за переліком сім напрямків, несуть в собі заохочувальну та призову направленість, і лише іноді, за рішенням керівництва при наявності «вільних» грошей у відповідних фондах навчального закладу, можуть мати преміально-грошову відзнаку. Наприклад, всі студенти, що беруть участь у науково-дослідній роботі відзначаються дипломами, грамотами, сертифікатами участі та мають додатковий бал, який враховується при нарахуванні стипендії та під час вступу до магістратури. Переможці конкурсів та олімпіад нагороджуються дипломами та грошовою премією [3]. Інший приклад. «На основі встановлених показників будується рейтинг студентів за успіхами у НДР. Успіхи досягнень студентів у модулі «Наукова робота» враховуються перш за все при вступі у магістратуру й аспірантуру, направленні на престижне місце роботи (у вищі навчальні заклади, органи влади і престижні державні

установи тощо). Форми стимулювання НДР: грамоти, іменні стипендії, гранти, наукові відрядження, магістратура, аспірантура» [4, с. 2].

Заохочувальні заходи щодо участі студентів у науково-дослідній роботі нами не критикуються, не засуджуються і не заперечуються. Навпаки, ми прихильники впровадження та поширення таких заходів, бо студент, в першу чергу навчається. Але нагадуємо, що наше дослідження вимагає від нас визначитись із кількістю студентського «штату», який виконує НДР та отримує за свою працю грошову оплату.

Пошук відповіді на таке питання може бути експертним на підставі обмеженої бази даних. Наприклад у Одеській державній академії технічного регулювання та якості (ОДТРЯ) «Близько 200 студентів, що складає 23% загальної кількості студентів денної форми навчання, беруть участь у розробці науково-дослідних проектів та в різних формах наукової роботи» [3]. Можливо, що мова йде про всіх 200 студентів, що офіційно отримували грошову винагороду за свою наукову діяльність, а, можливо, із 200 студентів лише певна частина брала оплатну участь у розробці науково-дослідних проектів і лише та частина й отримувала оплату. На наш погляд, не всі із 200 студентів отримували оплату, бо кінець наведеної цитати говорить про участь частини із цих 200 студентів не «у розробці науково-дослідних проектів», а у інших «...різних формах наукової роботи». А різні форми наукової роботи, крім держбюджетної та госпдоговірної наукової тематики та крім досліджень в рамках вітчизняних або міжнародних проектів, грантів, як це показано у тексті вище, несуть в собі для студентів денної форми навчання не грошову, а заохочувальну та призову направленість. Таким чином, можемо зробити поточний висновок, що в ОДТРЯ кількість студентів, які отримують оплату за участь у науково-дослідній роботі є меншою за 23 %.

Щоб мати хоча б приблизну уяву про кількісний порядок студентів, що виконують НДР за оплату, звернемось до даних із наукових звітів КПІ ім. Ігоря Сікорського – одного з найбільших навчальних закладів, не тільки в Україні, а й у Європі. У Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (скорочено – КПІ ім. Ігоря Сікорського) навчається майже 25 тисяч студентів [5] (у т. ч. за денною формою – 19 955 студентів [6]). В університеті працюють 18 факультетів, 9 навчально-наукових інститутів, декілька науково-дослідних інститутів і наукових центрів [5]. Тобто, КПІ ім. Ігоря Сікорського має одну із найпотужніших науково-дослідних баз та відповідний потенціал науковців, що дає підстави поставити його в один ряд із спеціалізованими науково-дослідними інститутами, а науково-дослідні інститути та наукові академії, як правило, не займаються освітньою діяльністю і тому не залучають студентів до виконання своїх НДР. А от у наукових звітах КПІ ім. Ігоря Сікорського надається інформація про кількість студентів, що брали участь у виконанні НДР з оплатою. «У 2016 р. у виконанні науково-дослідних робіт брали участь 3624 студенти, з оплатою – 113 осіб» [7]. «У 2017 р. у виконанні науково-дослідних робіт брали участь 3275 студентів, із них з оплатою – 112 осіб [8]. «У виконанні НДР у 2018 р. взяли участь 3160 студентів, з них з оплатою – 116» [9]. Тобто, у одному із провідних ВНЗ України (КПІ ім. Ігоря Сікорського) кількість студентів, які беруть участь у наукових дослідженнях і отримують за свою дослідницьку роботу оплату складає менше 1 % від загальної кількості студентів денної форми навчання ($116/19955 = 0,58 \%$). Отже, наша експертна оцінка щодо кількості студентів денної форми навчання, що виконують науково-дослідницьку роботу і отримують оплату, у порівнянні з загальною кількістю студентів денної форми навчання складає в середньому від 5 % до 10 %. Як видно, наша експертна оцінка на порядок є вищою, ніж розрахована за даними КПІ ім. Ігоря Сікорського. Можливо, наші експертні дані є завищеними, але ті загальні дані, що надають ВНЗ у вигляді загальної кількості студентів, які беруть участь у наукових дослідженнях, є значно завищеними і не надають достовірної інформації про кількість студентів, що виконують НДР за оплату. Інформацію щодо грошової оплати студентству за виконання студентами наукових робіт знайти майже неможливо, бо це,

як вже зазначалося, конфіденційна інформація. Але, наше дослідження має підстави зазначити, що не більше 5 % студентів, а у нечисленних ВНЗ між 5 % та 10 % від загальної кількості студентів денної форми навчання, можуть мати підробіток у навчальному закладі, де вони навчаються, виконуючи роботи, що пов'язані з науково-дослідницьким напрямком діяльності навчального закладу.

В інших, притаманних ВНЗ напрямках діяльності, таких як: добір, підготовка та атестація наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; підготовка вступників та профорієнтаційна робота з ними, інформування вступників і студентів про ситуацію та тенденції на ринку праці; підвищення кваліфікації та перепідготовка кадрів, просвітницька та фахова консультативна діяльність; фінансово-господарська, виробничо-комерційна, видавнича, культурно-мистецька, спортивно-оздоровча діяльність; міжнародна діяльність щодо виконання спільних із зарубіжними партнерами освітніх програм і проєктів; формування особистості засобами патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього та наукового процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах [10, с. 6], – у всіх цих напрямках діяльності навчального закладу студенти, що навчаються стаціонарно, мають ще меншу вірогідність працювати за оплату у порівнянні із другим та першим напрямками.

Отже, можливість ВНЗ залучати студентів на оплачувані тимчасові посади та на оплачувані нетривалі у часі роботи у своїх навчальних та адміністративних підрозділах вкрай низька. Навіть у фінансово благополучних навчальних закладах, за нашою експертною оцінкою, не більше 10 % студентів від їх загальної кількості можуть бути працевлаштовані з грошовою оплатою. Фінансово благополучних навчальних закладів в Україні мало. Переважна більшість навчальних установ залучає менше 5 % студентів на оплачувану роботу у своєму навчальному закладі. Тому, **поточний висновок** такий: близько 90-99 % студентів денної форми навчання не мають можливості покращити своє матеріальне становище шляхом оформлення на оплачувану роботу у навчальному закладі, де вони навчаються. Не зважаючи на те, що частина студентів не відчуває фінансової скрути, що складає приблизно 30 % (наша експертна оцінка), інша частина – 60-65 %* (*вважаємо, що 5-10 % вже працюють), що могла б і хотіла нерегулярно одноразово підробляти, є кількісно дуже значна і складає в Україні близько 600 тис. чоловік**. (**Розрахунок: в Україні 1,3 млн студентів, що навчаються в університетах, академіях та інститутах, майже 400 тис. (31 %) із них навчаються на заочній формі, 2200 (0,2 %) – на вечірній [11, с. 24]. Тобто, 897,8 тис. чоловік – студенти ВНЗ виключно денної форми навчання. Тому, якщо взяти 60-65 % від кількості 897,8 тис. осіб, то отримуємо 538,7-583,6 тис. студентів.) Також, до бажаних можемо додати певну частину студентів-іноземців, що хотіли б підробляти за оплату, та додати ще й частину молоді студентського віку, яка не навчається і тимчасово не працює. Таким чином, мова йде про чисельність українського студентства і молоді в межах від 500 до 600 тисяч чоловік.

Далі, визначимось із можливим переліком напрямків та видів робіт, що існують поза межами навчального закладу, і які могли б виконувати студенти у свій позанавчальний час. Піде мова про **Другий блок**. Маються на увазі оплачувані види праці які може виконувати студентська молодь і які не потребують спеціальної фахової кваліфікації. Виділимо *три групи* таких **робіт-направків**.

Перша група – це види тимчасової оплачуваної роботи, що потенційно могли б пропонувати студентству комунальні підприємства та комунальні служби в містах: прибирання прибудинкових територій, що підпорядковуються міським (районним) ЖЕУ та ЖЕК; прибирання та дезінфекційні заходи щодо приміщень у будинках, що підпорядковуються та обслуговуються міським (районним) ЖЕУ та ЖЕК; поточні ремонтні роботи інфраструктури на вулицях, скверах, парках тощо; обробка ґрунту міських територій; прибирання та упорядкування території місць відпочинку та

пляжів; залучення до масових дій в період міських святкових заходів; поточний територіальний моніторинг щодо планування необхідності та черговості виконання комунальних робіт та послуг.

Друга група – це перелік видів діяльності, що могли б пропонувати студентству підприємства та фізичні особи-підприємці (ФОП). Тут може бути доречним використати класифікатор професій – «9. Найпростіші професії» [12]: найпростіші професії торгівлі та сфери послуг; домашня прислуга, прибиральники, прачки та прасувальники; підсобні робітники та прибиральники в конторах, готелях та інших установах; доглядачі будинків та мийники вікон; мийники транспортних засобів та килимів, паласів, пледів; посильні, носії та швейцари; робітники, що знімають показання з лічильників, та подібні до них працівники; двірники та подібні до них працівники; найпростіші професії в сільському господарстві, лісовому господарстві, рибальстві та подібних галузях; найпростіші професії в будівництві та на ремонті шляхів, гребель та подібних споруд; найпростіші професії в житловому будівництві; найпростіші професії в промисловості (складальні роботи та інші, крім складальних, ручні роботи); вантажники та інші найпростіші професії на транспорті; робітники з управління транспортними засобами на тяговій силі та інші некваліфіковані робітники, зайняті на транспорті.

До цього переліку можемо додати: агенти та менеджери з продажу окремих видів товарів; учасники театралізованих рекламних послуг (на вулиці та у приміщенні) та розповсюдженні рекламної інформації; виконавці поштових послуг: сортувальники, носії та рознощики багажу і посилок тощо; охоронець у нічний час; автокур'єр, мотокур'єр, велокур'єр, кур'єр на скутері; заправник на бензозаправці; доставка продуктів харчування та промислових товарів (особливо в умовах локдаунів); торгівельні послуги на тимчасових літніх майданчиках.

Третя група – це можливі запити на виконання побутових видів діяльності безпосередньо від фізичних осіб, як то: перенос меблів та іншого майна; послуги, пов'язані з очищенням та прибиранням приміщень за індивідуальним замовленням; обробка землі на присадибних майданчиках; готування їжі для літніх людей або для людей з обмеженими можливостями; ремонтні роботи в середині приватних приміщень, як то, штукатурка, фарбування стелі, стін, підлоги тощо; ремонтні побутові зовнішні роботи, як то, роботи з фарбування, ремонт будов, парканів, земельні роботи тощо; послуги з ремонту меблів; послуги домашньої прислуги; театралізоване проведення урочистих дат, днів народження, ювілеїв тощо; інші побутові роботи, до виконання яких можуть бути залученими студенти.

Це далеко не повний перелік робіт, що могли б виконувати студенти денної форми навчання за оплату поза межами навчального закладу, але, підприємницько-організованого механізму доступу до використання таких «вакансій» в Україні з боку навчального закладу ще не створено.

ВИСНОВКИ

Дослідження, що представлено у статті, показало, що в Україні нараховується від 500 до 600 тис. студентів денної форми навчання, які не мають підприємницько-організованої можливості швидкого та надійного тимчасового підробітку. Кожний студент шукає можливість тимчасового підробітку самотужки та індивідуально.

Діюче законодавство України передбачає можливість короткочасного чи то разового оформлення на виконання оплачуваної роботи для студентів денної форми навчання вищих навчальних закладів, але на загальних умовах, що значно ускладнює для студентів практичну реалізацію таких можливостей. Тому, доречним є створення підприємницьких структур, що допомагали б студентам денного навчання знаходити швидко короткострокову або одноразову оплачувану роботу.

Пропонується створення такої підприємницької структури, яка, з одного боку, відслідковує, збирає та акумулює в собі заявки від юридичних та фізичних осіб щодо певних тимчасових видів роботи, а з іншого боку, формує свою базу даних із числа

студентів, що бажають попрацювати за оплату. Мова йде про підпорядковану навчальному закладу сервісну підприємницьку структуру. В Україні такі структури – рідке явище. Отже, подальший розвиток досліджень у напрямку організації студентського підробітку включає розроблення підприємницьких заходів щодо створення зазначених вище сервісних структур під впорядкуванням безпосередньо навчального закладу, в якому навчається студент. Перспективним, на наш погляд, є застосування механізму франчайзингу щодо організації таких структур [13].

SUMMARY

Zaitsev Oleksandr, Dvorianova Tetiana. Part-time work for university students

The article draws attention to the Ukrainian full-time students (bachelor's and master's levels of education) who want to combine their studies at a higher education institution with temporary short-term paid work. It is a situation is considered when a full-time student, who has the main activity of the study process in a higher education institution, has a desire to temporarily or once perform certain types of work in order to obtain income. For a student this work is not the main activity, but it is an activity that can take place only in his extracurricular time. In other words, our study examines current employment opportunities for full-time students (bachelor's and master's levels of education) to their free time or in extracurricular activities.

This article is about the state of opportunities and directions of organizing temporary employment with payment for work performed for full-time students. The article examines that about 90-99% of full-time students do not have the opportunity to improve their financial situation by applying for a paid job in the educational institution where they study. The study presented in the article showed that in Ukraine there are from 500 to 600 thousand full-time students (bachelor's and master's levels of education) who do not have an entrepreneurially organized opportunity for fast and reliable temporary part-time work. Each student is looking for a temporary part-time job individually and individually outside of their institution.

It is proposed to create such an entrepreneurial structure, which, on the one hand, tracks, collects and accumulates applications from legal entities and individuals for certain temporary jobs, and on the other hand, forms its own database of students wishing to work for pay. We are talking about a service business structure subordinated to the educational institution. In Ukraine, such structures are a rare phenomenon. Thus, according to the authors, the further development of research in the direction of the organization of student part-time work includes the development of entrepreneurial measures to create the above service structures under the direct regulation of the educational institution where the student studies.

Keywords: Part-time work, student, university, employer, teaching, entrepreneurship, Social Media Marketing, SMM-promotion.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#text> (дата звернення: 30.09.2020).
2. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 30.09.2020).
3. НДР студентів та молоді. *Одеська державна академія технічного регулювання та якості* : веб-сайт. URL: <https://osatrq.edu.ua/diyalnist/naukova-robota/ndr-studentiv-ta-molodi/> (дата звернення: 30.09.2020).
4. Положення про врахування науково-дослідної роботи студента у кредитно-модульній системі організації навчального процесу. *Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка* : веб-сайт. URL: <http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/public%20information/NDR.pdf> (дата звернення: 30.09.2020).
5. Лідер технічної освіти України. *Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Олега Сікорського»* : веб-сайт. URL: https://kpi.ua/kpi_about (дата звернення: 30.09.2020).
6. Звіт закладу вищої освіти на початок 2019/2020 навчального року. *Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Олега Сікорського»* : веб-сайт. URL: <file:///D:/User/Desktop/2019-2-3nk.pdf> (дата звернення: 30.09.2020).
7. Наукова та інноваційна діяльність в умовах імплементації нового законодавства. Зі звіту проректора з наукової роботи М.Ю. Ільченка про роботу у 2016 р. *Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Олега Сікорського»* : веб-сайт. URL: <https://kpi.ua/science-2016> (дата звернення: 30.09.2020).
8. Наука та інновації у 2017 році: з конкретними діями та надіями на кращі зміни. Зі звіту проректора з наукової роботи М.Ю. Ільченка про роботу у 2017 р. *Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Олега Сікорського»* : веб-сайт. URL: <https://kpi.ua/index.php/2017-dni> (дата звернення: 30.09.2020).
9. Наука має бути державним пріоритетом і престижною сферою суспільства. Зі звіту проректора з наукової роботи М.Ю. Ільченка про роботу у 2018 р. *Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Олега Сікорського»* : веб-сайт. URL: <https://kpi.ua/2018-science> (дата звернення: 30.09.2020).
10. Статут державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» / Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана». URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/norm_doc/statut2017.pdf (дата звернення: 30.09.2020).

11. Річний звіт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за 2019 рік / Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/02/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82-2020.pdf> (дата звернення: 30.09.2020).

12. Класифікатор професій ДК 003:2010 / Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#text> (дата звернення: 30.09.2020).

13. Зайцев О. В., Кордас А. Р. Поточний стан франчайзингу в Україні та у світі. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2020. № 1 (21). С. 53-62. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80195> (дата звернення: 30.09.2020).

REFERENCES:

1. Law of Ukraine Code of Labor Laws of Ukraine from December 10 1971, № 322-VIII. (2020, April 2). *The Verkhovna Rada of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#text> [in Ukrainian] (accessed 30 September 2020).

2. Law of Ukraine On Higher Education from July 1 2014, № 1556-VII. (2020, September 25). *The Verkhovna Rada of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian] (accessed 30 September 2020).

3. NDR studentiv ta molodi. (2018). Ofitsiyni sait Odeskoi derzhavnoi akademii tekhnichnoho rehulivannia ta yakosti. [Official site of Odessa State Academy of Technical Regulation and Quality]. Retrieved from <https://osatrq.edu.ua/diyalnist/naukova-robota/ndr-studentiv-ta-molodi/> [in Ukrainian] (accessed 30 September 2020).

4. Polozhennia pro vrakhuvannia naukovo-doslidnoi roboty studenta u kredytno-modulnii systemi orhanizatsii navchalnoho protsesu. (2017). Ofitsiyni sait Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka [Official site of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk]. Retrieved from <http://tntpu.edu.ua/naukova-robota/public%20information/NDR.pdf> [in Ukrainian] (accessed 30 September 2020).

5. Lider tekhnichnoi osvity Ukrainy. (2018). Ofitsiyni sait Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut imeni Oleha Sikorskoho» [Official site of National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”]. Retrieved from https://kpi.ua/kpi_about [in Ukrainian] (accessed 30 September 2020).

6. Zvit zakladu vyshchoi osvity na pochatok 2019/2020 navchalnoho roku. (2019). Ofitsiyni sait Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut imeni Oleha Sikorskoho» [Official site of National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”]. Retrieved from <file:///D:/User/Desktop/2019-2-3nk.pdf> [in Ukrainian] (accessed 30 September 2020).

7. Naukova ta innovatsiina diialnist v umovakh implementatsii novoho zakonodavstva. Zi zvitv prorektora z naukovo roboty M.Iu. Ilchenka pro robotu v 2016 r. (2017). Ofitsiyni sait Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut imeni Oleha Sikorskoho» [Official site of National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”]. Retrieved from <https://kpi.ua/science-2016> [in Ukrainian] (accessed 30 September 2020).

8. Nauka ta innovatsii u 2017 rotsi: z konkretnymy diiamy ta nadiiamy na krashchi zminy. Zi zvitv prorektora z naukovo roboty M.Iu. Ilchenka pro robotu u 2017 r. (2018). Ofitsiyni sait Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut imeni Oleha Sikorskoho» [Official site of National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”]. Retrieved from <https://kpi.ua/index.php/2017-dni> [in Ukrainian] (accessed 30 September 2020).

9. Nauka maie buty derzhavnym pryorytetom i prestyzhnoiu sferoiu suspilstva. Zi zvitv prorektora z naukovo roboty M.Iu. Ilchenka pro robotu u 2018 r. (2019). Ofitsiyni sait Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut imeni Oleha Sikorskoho» [Official site of National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”]. Retrieved from <https://kpi.ua/2018-science> [in Ukrainian] (accessed 30 September 2020).

10. Statut derzhavnogo vyshchoho navchalnoho zakladu «Kyivskiy natsionalnyi ekonomichnyi universytet imeni Vadyma Hetmana». (2017). Ofitsiyni sait Derzhavnogo vyshchoho navchalnoho zakladu «Kyivskiy natsionalnyi ekonomichnyi universytet imeni Vadyma Hetmana» [Official site of “Vadym Hetman Kyiv National University of Economics” State Higher Educational Institution]. Retrieved from https://kneu.edu.ua/userfiles/norm_doc/statut2017.pdf [in Ukrainian] (accessed 30 September 2020).

11. Rіchniy zvit Natsionalnoho ahentstva iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity za 2019 rik. (2020). Ofitsiyni sait Natsionalnoho ahentstva iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity [Official site of National Agency for Quality Assurance in Higher Education]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/02/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82-2020.pdf> [in Ukrainian] (accessed 30 September 2020).

12. Klasyfikator profesii DK 003:2010. (2020). Ofitsiyni sait Derzhavnogo komitetu Ukrainy z pytan tekhnichnoho rehulivannia ta spozhyvchoi polityky [Official site of State Committee of Ukraine for Technical Regulation and Consumer Policy]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#text> [in Ukrainian] (accessed 30 September 2020).

13. Zaitsev O. V., Kordas A. R. (2020). Potochnyi stan franchaizynhu v Ukraini ta u sviti [Current State of Franchising in Ukraine and in the World]. *Problemy i perspektivy ekonomiky ta upravlinnia*, 1, 53-62. doi: 10.25140/2411-5215-2020-1(21)-53-62. Retrieved from <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80195> [in Ukrainian] (accessed 30 September 2020).